

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**SENIOR CERTIFICATE/
NATIONAL SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2020

MEPUTSO: 80

NAKO: Diiri tše 2

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 7.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE THARO, e lego YA A, YA B le YA C.

KAROLO YA A:	Ditaodišo	(40)
KAROLO YA B:	Ditšweletšwa tša tirišano tše telele	(20)
KAROLO YA C:	Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana	(20)

2. Araba potšišo E TEE KAROLONG YE NNGWE le YE NNGWE.
3. Araba ka Sepedi.
4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o dire padišišo. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga ditšweletšwa ka moka.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Nako yeo e akanywago ge go arabja lephephe le e ka ba ka tsela ye:
KAROLO YA A:	Metsotso ye e ka bago ye 60
KAROLO YA B:	Metsotso ye e ka bago ye 30
KAROLO YA C:	Metsotso ye e ka bago ye 30
8. Dikarabo di nomorwe go swana le dipotšišo.
9. Efa KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO

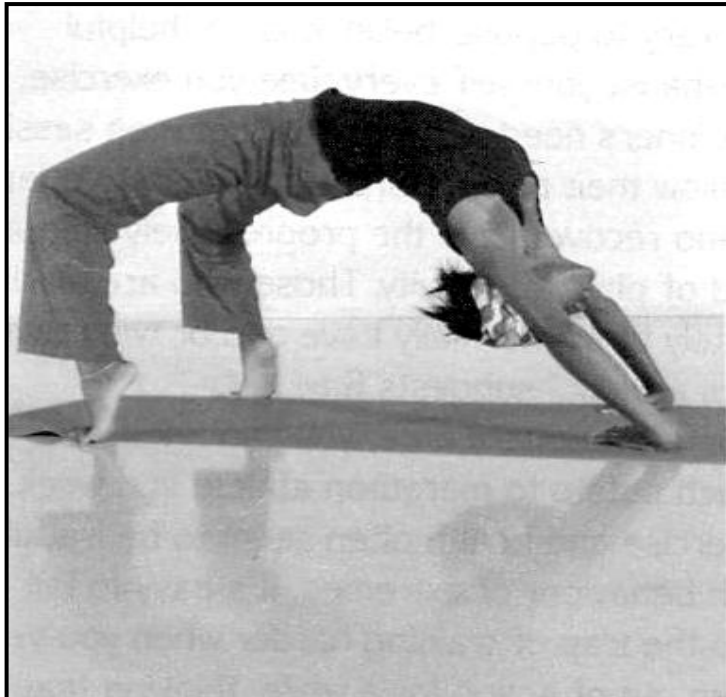
POTŠIŠO YA 1

Kgetha E TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya mantšu a magareng ga 200 le 250 ka yona.

Taodišo e rulaganywe go ya ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya le padišišo. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga taodišo.

- 1.1 Tšatši leo ke ile go thaba, ka ba ka lla. [40]
- 1.2 Ke ipshinne ka setšo. [40]
- 1.3 Afrika-Borwa naga ya bohle. [40]
- 1.4 Yoo e be e le morutiši/morutišigadi. [40]
- 1.5 Lebelela diswantšho tše di latelago gomme o kgethe SE TEE o ngwale taodišo ya go amana le sona.

1.5.1

[Mothopo: *Move*, November 2009]

[40]

1.5.2

[Mothopo: Skyways, June 2015]

[40]

1.5.3

[Mothopo: Skyways, June 2015]

[40]

1.5.4

[Mothopo: *Move*, March 2014]

[40]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

40

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO YA 2**

Kgetha SE TEE sa ditšweletšwa tše telele tše di latelago gomme o ngwale mantšu a magareng ga 80 le 100 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe go ya ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya le padišišo. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga setšweletšwa.

2.1 LENGWALO LA SEGWERA

Motswalago o hweditše pasari ya go ya go ithutela bongaka go la Cuba. Mo ngwalele lengwalo la go mo lebogiša.

[20]**2.2 POLELO**

Morutiši wa Sepedi sekolong sa lena o tlogela mošomo ka lebaka la bogolo. Ngwala polelo yeo o tlogo go efa ka letšatši la taelano le yena.

[20]**2.3 PEGO**

O be o le mokgathatema mogwantong wa barutwana ge yo mongwe wa lena a thulwa ke sefatanaga. Ngwala pego ye e kgodišago ka seo o se bonego.

[20]**2.4 LENGWALO LA SEMMUŠO**

O otarile dipuku lebenkeleng gomme ba go rometše tšeo e sego tšona. Ngwalela ralebenkele lengwalo la go di gomiša.

[20]**PALOMOKA YA KAROLO YA B: 20**

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA

POTŠIŠO YA 3

Kgetha SE TEE sa ditšweletšwa tše kopana tše di latelago gomme o ngwale mantšu a magareng ga 60 le 80 (diteng fela).

Setšweletšwa se rulaganywe go ya ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya le padišišo. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga setšweletšwa.

3.1 POSKARATA

Sekolong sa lena go bile le ngwana yo a hlokofetšego ka nako ya maikhutšo. Thala poskarata go ya radiong ya motse go tsebiša barutwana gore ba kopane sekolong ka tšhoganetšo.

[20]

3.2 LEPHEPHETSEBIŠI

Motseng wa geno go tlo ba le phadišano ya bomasebotsana ba dikolo tše di phagamego. Ngwala lephephetsebiši go kwalakwatša tiragalo yeo.

[20]

3.3 PAPATŠO

Lapa la geno leo le lego kgauswi le sekolo le tšere sephetho sa go rekiša sephatlo. Thala papatšo go gokagoketša bareki.

[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80